

Η Μάρη Θεοδοσοπούλου για την συλλογή διηγημάτων "Ομελέτα με μανιτάρια" (εφ. το Βήμα της Κυριακής, 04-11-2007)

Η Μάρη Θεοδοσοπούλου για την συλλογή διηγημάτων *Ομελέτα με μανιτάρια* (εκδ. Νεφέλη, Αθήνα, 2007) για το Βήμα της Κυριακής (2007-11-04)

Πόσο αισθηματίες είναι οι άνδρες

Μια ζωγράφος σε θέση πεζογράφου μέσα από μια συλλογή διηγημάτων με «φευγάτους» ήρωες

Ζωγράφος η Η. Νικοπούλου, με πολύμορφο έργο, απλωμένο σε διαφορετικά πεδία, από πίνακες και εικονογράφηση βιβλίων μέχρι εικαστικά περιβάλλοντα και θεατρικά σκηνικά, δοκιμάστηκε και στη λογοτεχνία, πρώτα στην ποίηση και μετά στην πεζογραφία, με ένα πρώτο πεζογράφημα, το 2003, που θα χαρακτηριζόταν πρωτόλειο. Οπότε η πρόσφατη συλλογή διηγημάτων θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως ένα ευοίωνο πεζογραφικό ξεκίνημα καθώς παντρεύει τη ζωγραφική με τον αφηγηματικό λόγο. Πειραματική η τάση της συγγραφέως, όπως και της ζωγράφου, έλκεται από διαφορετικούς μυθοπλαστικούς πυρήνες, μη αρκούμενη να πραγματευτεί ένα μόνο θέμα. Αλλωστε το διακριτικό στοιχείο στις αφηγήσεις της δεν είναι τα πρόσωπα και οι σχέσεις που αναπτύσσουν, αλλά το ιδιόμορφο κλίμα που δημιουργείται αλλάζοντας την οπτική γωνία και τις αποχρώσεις.

Ομαδοποιημένα τα διηγήματα σε πέντε ενότητες, δύο τριλογίες και τρεις τετραλογίες, ξεκινούν από τον οικογενειακό μικρόκοσμο και τις ερωτικές προκλήσεις για να διαφύγουν στη συνέχεια σε ρευστές καταστάσεις εύθραυστων ισορροπιών, που εκτυλίσσονται στον χώρο του φανταστικού και της επιστημονικής φαντασίας ή ακόμη και των παραμυθιών. Προοδευτικά η πραγματικότητα φαίνεται να ενδίδει στην ουτοπία και στο υπεραισθητό, ενώ οι αφηγήσεις γίνονται αφαιρετικές, προτιμώντας την υπαινικτική αναφορά από την ακριβόλογη διατύπωση, αν και σε κάποιες περιπτώσεις, ευτυχώς λιγοστές, μετέωρες οι νύξεις ρέπουν προς την ασάφεια.

Ακόμη και στα οικεία θέματα διαφαίνεται μια ανατρεπτική διάθεση της συγγραφέως. Αν και στα διηγήματα υπερισχύουν τα γυναικεία πρόσωπα, οι ευαίσθητοι στον τρόπο που προσλαμβάνουν τα εξωτερικά ερεθίσματα και αντιδρούν σε αυτά είναι οι άνδρες, ενώ οι ηρωίδες της δείχνουν προπαντός θυμωμένες, όπως εμφαντικά δηλώνει και ο τίτλος ενός διηγήματος πρωτότυπης σύλληψης, «Η θυμωμένη του Ντεγκά». Στο αφήγημα ζωντανεύουν οι χορεύτριες που ζωγράφισε ο νεωτερικός γάλλος μετρ, αλλάζουν θέσεις, βοηθώντας τον να καταλήξει στην οριστική διάταξη του μπαλέτου και στην έκκεντρη γωνία απ-

όδοσης της σκηνης. Ομως η Νικοπούλου τον θέλει να εμπνέεται από μια μοναχική μπαλαρίνα με μακριά κοτσίδα και θυμωμένη έκφραση. Ακριβώς όπως περιγράφει τις έφηβες ηρωίδες και άλλων διηγημάτων όταν έρχονται αντιμέτωπες με τη μητέρα τους, που εμφανίζεται απειλητική και ουδόλως υποδειγματική, ενώ ο πατέρας παραμένει μια σκιώδης παρουσία, με τις απαραίτητες πλέον στα πεζογραφήματα νεότερων συγγραφέων φροϋδικές συνδηλώσεις.

Πόσο αισθηματίες είναι οι άνδρες στις ιστορίες της Νικοπούλου δεν φαίνεται, όπως θα αναμενόταν, από τις περιπαθείς διαθέσεις τους, αλλά από τους τρόπους που διεγείρεται το ερωτικό τους ενδιαφέρον και τις φαντασιώσεις τους. Άλλοι αναζητούν εξωτικές καλλονές και άλλοι ανατρέχουν σε ομοφυλόφιλες εμπειρίες του παρελθόντος, αν και αφηγηματικά πλέον περίτεχνη αποδεικνύεται μια διήγηση που κινείται μεταξύ πραγματικότητας και χίμαιρας. Προ δέκα ετών η Νικοπούλου είχε πραγματοποιήσει ένα ασυνήθιστο εικαστικό περιβάλλον παίζοντας με καθρέφτες. Αντιστοίχως στο διήγημα με τίτλο «Η τρίτη πτώση», που δεν παραπέμπει σε πτώσεις σωμάτων αλλά στην καταργημένη δοτική της αρχαίας ελληνικής, ο ήρωας απολαμβάνει τη θέα της συντρόφου του μετωπικά αλλά και πλαγίως, μέσα από τις παραμορφώσεις ενός πολυκαιρισμένου καθρέφτη. Αυτό το είδωλο, σχεδόν ουτοπικό, δείχνει δοτικό στις επιθυμίες του σε αντίθεση με μια φεμινίζουσα παρουσία, που μπορεί και να ευνουχίζει ευαίσθητες υπάρξεις.

Η συγγραφέας στήνει προσεκτικά τους σκηνικούς χώρους και περνάει στην περιγραφή των όσων διαδραματίζονται σαν να ζωγραφίζει, σχεδιάζοντας κυρίως τα περιγράμματα των συμβάντων και χρωματίζοντας τα αισθήματα. Αυτή η μορφή της αφήγησης φαίνεται να ατونهί σε ιστορίες που οργανώνονται ορθολογιστικά και απλώνονται σε περισσότερες σελίδες. Σαν να ωθεί τη Νικοπούλου η σκευή της ζωγράφου σε «φευγάτους» ήρωες και θέματα.